

Findel Gizemi • Andrew Clements

Resimleyen: Brian Selznick • Türkçesi: Mine Kazmaoğlu •

Çocuk Kitaplar • Roman • 216 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

OKUMA KÜLTÜRÜ • BİLİM ve TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • ERDEMLER • SORUMLULUKLAR

kitaplar • teknoloji • dilbilim • sözcükler • kodlama • internet • öğretmen-öğrenci iletişimi • okul yaşamı • yapay zekâ • sosyal media • kurallar • araştırmak • korsan kitap • sırlar • gizem • ödev • telif hakları •

Bunun Adı Findel

Zekice kurguladığı okul romanlarıyla hem dünyada hem Türkiye'de milyonlarca okura ulaşan **Andrew Clements**'in geride bıraktığı dosya kitaplaştırıldı. Çocukların ve öğretmenlerin unutulmazları arasına giren, çocuk edebiyatının modern klasiklerinden olan **Bunun Adı Findel** macerası bir nesil sonra yeniden alevleniyor. Dijital çağda yaratıcı emeğin gaspedilmesine odaklanan yazar, cesaretle dayanışmayı öneriyor. Yapay zekânın da kolaylaştırdığı hak ihlallerine, korsan yayınlara ustaca dikkat çekiyor.

Teknoloji tutkunu Josh, tüm ödevlerini birkaç tuşla çözebilir. Ancak, edebiyat öğretmeni Bay N sınıfta bilgisayar kullanılmasını kabul etmediği gibi, ödevleri de hep elyazısıyla ister. Rastlantıyla keşfettiği "findel"i, kankası Vanessa'yla paylaşan Josh, Bay N'nin sır gibi sakladığı geçmişinin peşine düşer. Her hamlede bambaşka gerçeklerle karşılaşan çocukları, çok sevdikleri bir yazar adına girişecekleri dijital bir mücadele beklemektedir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Tim Peters'in, romanın başında yer alan "Python Mantığı" ilkeleri nerelerde geçerli olabilir? Örneklerle açıklayın. Romanda "kelimeler" ve "kodlama" arasında nasıl bir bağlantı kuruluyor? Kodlama nedir?
- 2- Josh'ın çözümler için kullandığı ikili sorular hangi durumlarda etken, hangi durumlarda yetersiz kalabilir? Örneklerle açıklayın. Bu ikili sorularına ve konulara yaklaşımına bakarak okur, Josh hakkında nasıl bir izlenim ediniyor?
- 3- Josh'ın masasına koyduğu kalemi bulduktan sonra Y'nin sırrını bilen X'in yapacaklarıyla ilgili edebiyat ödevi veren Bay N'nin kişiliğine ilişkin neler düşünüyorsunuz? Ödevleri çizgili kâğıda mavi ya da siyah mürekkepli kalemle yazdırması Josh ve diğerleri gibi size de ters geliyor mu?
- 4- Josh'ın annesinin zamanında *findel* sözcüğünün anlamı neymiş? Acaba *findel* öğretmenlere ve derslere karşı başkaldırının bayrağı mıydı?
- 5- Bay N'nin, ödevlerdeki *Finki*'ye verdiği tepkiyi irdeleyin. Gerçek yaşamda bir öğretmen sınıfça benimsenen böyle bir sözcüğe nasıl yaklaşır? Kitap öğretmen-öğrenci iletişimi hakkında neler düşündürüyor?
- 6- Josh'ın dizüstü bilgisayarları Bay N'nin sınıfına sokması bir zafer mi? Zaferse karmaşıklık ve kaosla ilgili tüm o korkularının ve tedirginliklerinin nedeni ne?
- 7- Bayan Hernandez, e-kitaplardaki hataları ve tehlikeleri nasıl açıklıyor? Siz e-kitap indirirken nelere dikkat ediyorsunuz?
- 8- Josh'ın korsan e-kitaba tepkisi kişiliğinin hangi özelliklerine işaret ediyor? Sizce çevrenizde kaç kişinin bu tür bir korsan kitap duyarlılığı var?
- 9- Bay N neden teknolojiden uzak duruyor? Sizce "eğitimde teknoloji kullanımı" olumlu etkilerinin yanı sıra ne tür olumsuzluklara neler olabilir?
- 10- Bay N'nin korsan e-kitabın yazarına göndermek için sınıfa yazdırdığı e-postayı okuduğunuzda sistematığı yönünden hangi ilkeler dikkatinizi çekti?
- 11- Josh'ın okulunun bilgisayar kullanımıyla ilgili tutumunu irdeleyin. E-kitap mücadelesini öğrenen Müdür Bay Ortega'nın konuya yaklaşımı ve eğitmen kişiliği hakkında neler söylenebilir?

- 12- Bayan Granger'ın *findel* sözcüğünün yayılmasını engelleme çabalarıyla Bay N'nin *finki* sözcüğünü benimseyerek yayılmasını durdurması, yasaklar ve özgürlükler konularında ne gibi ipuçları veriyor?
- 13- Josh ve arkadaşlarının, Bay N ile organize olup kitap korsanlarıyla mücadele etmesi ve hatalı kitabı kaldırtma uğraşları okura arkadaşlık, iletişim ve dayanışma hakkında neler düşündürüyor?
- 14- Romanda kitaplar ve e-kitaplar nasıl karşılaştırılıyor? Bu iki formun kullanımı hakkında neler vurgulanıyor?
- 15- Dijital iletişim araçlarının bu kadar yaygın olduğu bir dönemde, Bay N gibi, insanların sırlarının olması ne anlama geliyor? Günümüzde sosyal medyanın, gelişen teknolojinin etkisiyle sır kavramının anlamı nasıl değişiyor? Neye sır denir?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Yazma:** “Biçemin İlkeleri” kitabından alıntılanan ve romanda yer alan kuralları sınıfça listeleyin. Sonrasında üçlü gruplara ayrılın. Her grup bu ilkeleri uygulayarak bir uyarı metni yazsın. Metinler okuldaki bir duruma dikkat çekmek için öğrencilere, bir isteği dile getirmek üzere yönetime, bir eksikliğin giderilmesi için yerel yönetime, eğitimle ilgili bir konuda bakanlığa, bir yanlışlığın düzeltilmesi için mahalle halkına vb. çeşitlilikte olabilir. Metinler “Biçemin İlkeleri”ne uygunlukları yönünden incelenerek kontrol edilsin. Aksaklık ve yanlışlar sınıfça düzeltilsin.
- **Sunum:** Öğrenciler 3 gruba ayrılın. Bir grup romanda temel alınan Charlotte’s Webb’in “Örümcek Ağrı”nı, diğer grup William Strunk Jr’ın “Biçemin İlkeleri”ni (İngilizcesinden ya da internetteki bilgilerden çalışılabilir) üçüncü grup da Andrew Clements’in “Bunun Adı Findel” kitabını incelesin. Temalarını, önermelerini, ne düşündüklerini, okuru nasıl esinlendirdiklerini ve içeriklerinin, nasıl kullanılacağını örneklerle açıklayan yaratıcı sunumlar hazırlasınlar.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Öğrenciler, Python Mantığı’ndaki özlü sözlerden “Hatalar sessizce geçirilmemelidir. Açıkça bırakılmadıkları sürece” ifadesini örnekler üzerinden çalışmak üzere gruplara ayrılın. Her grup bu sözü farklı bir alanda göz yumulan hataları ve güncel gerçekleri temel alarak örneklesin. O konuda nasıl bir iyileştirme ya da düzeltme yapılabileceğini açıklasın. Grupların örnek ve çözümleri okul içinde ve dışında farkındalık yaratacak biçimde paylaşsın.
- **Araştırma:** Dijital çağda yapay zekâ ve gelişen teknolojinin kolaylaştırdığı “hak ihlali” konusunda duyarlı yaklaşım ne olmalı? Kitaplar ve edebiyatın yanı sıra hangi alanlarda “hak ihlali” sorunları ortaya çıkabilir? İnternet ortamında yaratıcı emeğin gasp edilmesine karşı yasal koruma var mı? Bu konularda yetkililere ve kişilere düşen sorumluluklar neler? İnternet ortamında çaresiz miyiz? Öncesinde hazırlık yapan öğrenciler birbirlerini görececek biçimde yerleşerek soruların yanıtlarıyla ilgili beyin fırtınası gerçekleştirsinsin. Sonuçlar bir bildiri olarak düzenlenip okul içi ve dışında yaygınlaştırılsın.
- **Anket:** İki gruplar oluşturarak okul içinde ve dışında korsan kitap konusunda anket yapın. Anket soruları şunlar olabilir: 1) Basılı ya da e-kitap olarak korsan kitaplar hakkında ne düşünüyorsunuz? 2) Bir yazar olsanız ve kitabınız sizden izinsiz basılıp satılsa ya da internete korsa tavrınız ne olur? 3) Sevdiğiniz kitabın ucuz olan korsan baskısını mı, etiket fiyatından yasal baskısını mı satın alırsınız? 4) Kitabın korsan olduğu nasıl anlaşılır? Sorulara verilen yanıtları gruplandırın. Sonuçlarla ilgili bir rapor hazırlayarak okul medyasında yayınlayın.
- **Video:** Herkes önce “sosyal medya” kavramıyla ilgili düşüncesini bir önerme biçiminde ifade ederek, videoya kaydetsin. İkinci aşamada, “Sosyal medya nasıl kullanılmalı ya da nasıl kullanılmamalı?” sorularının yanıtını da kendi nedenleriyle birlikte videoya kaydetsin. Bütün kayıtlar irdelenerek birleştirilsin ve “Sosyal Medya Rehberi” videosu oluşturulsun. Sosyal medya kullanımının artı ve eksileri hep birlikte tartışılsın.
- **Atölye:** “Teknoloji” kavramını çalışmak üzere herkes birbirini görebilecek şekilde yerleşsin. Önce her öğrenci küçük kâğıtlara bu kavramla ilgili üstünde düşünülmesini istediği soruları yazsın. (Örnek:

Teknoloji günlük yaşamın neresinde, teknoloji kullanmadan yaşamak mümkün mü, ne tür teknolojik gelişmeler zararlı, gelecekte teknoloji insanlığı nereye taşıyacak, teknoloji ve doğallık çelişir mi, teknoloji duyguları nasıl etkiliyor, kültürlerin teknolojiye bakışı ne vb.) Ardından kâğıtlardaki sorular ele alınarak her biri topluca tartışılsın. Bir moderatör yönetiminde gerçekleştirilecek tartışma atölyesinin sonunda paylaşılan görüşler derlensin.

- **Yarışma:** Öğrenciler yapay zekâyı konu alan kısa öyküler yazsın. Diğer sınıflardan 3 öğrenci ve 2 öğretmenden oluşan jüri öyküleri değerlendirsın. Dikkat çeken ilk 3 öyküye sembolik armağanlar verilsin ve öyküler okul medyasında paylaşılsın.
- **Gösteri:** Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup internet - okul yaşamı - kurallar üçlemesini temel alan komediler yazsın ve sembolik aksesuarlarla sahnelesin. İstenirse sınıfça gerçekleştirilecek tek bir oyun da düşünülebilir. Bu tiyatro gösterisini diğer öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin izlemesi sağlansın. Gösteri sonunda interaktif oturumda internet - okul yaşamı - kurallar konularında izleyicilerin görüşleri alınsın.